

En modell för skydd av skog på frivillig grund

Rapport från LRF Skogsägarna, Södra, Mellanskog och Norra Skog

Frivilligt formellt skydd av skog

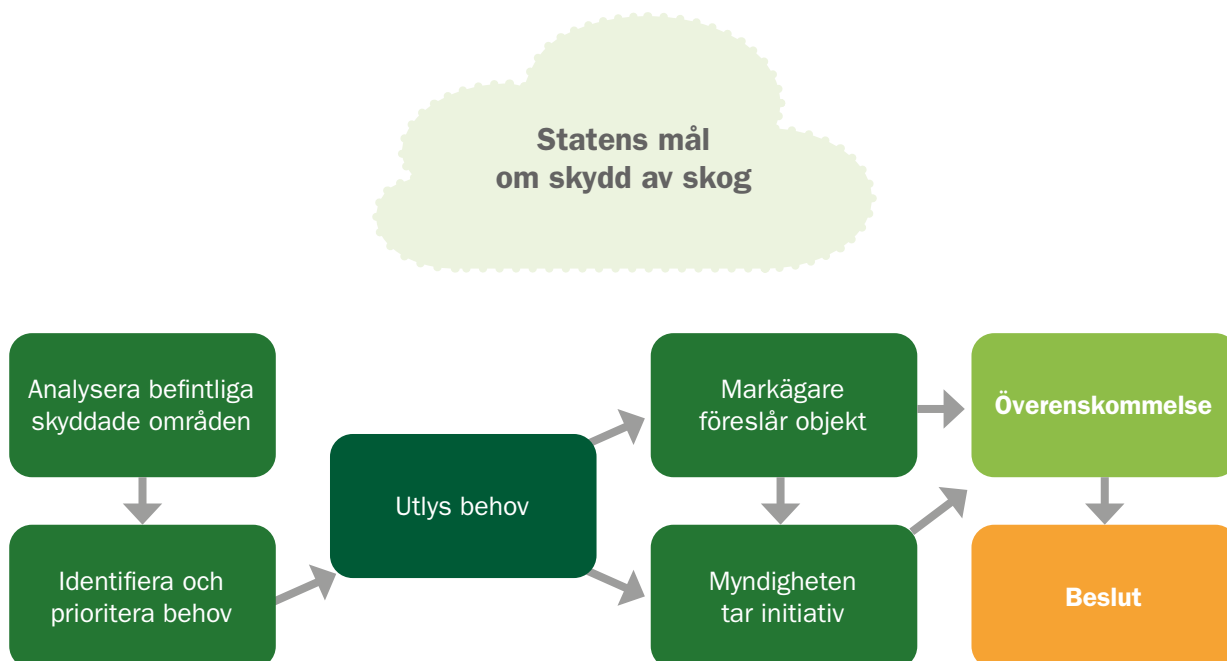
Regering har gett i uppdrag till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att se över den nationella strategin för formellt skydd av skog och särskilt beakta hur äganderättsperspektivet ska stärkas, nya skyddsformer användas och hur frivillighet som grund ska tillämpas samtidigt som skogar med höga naturvärden skyddas.

LRF och skogsägarföreningarna välkomnar detta uppdrag då vi under lång tid arbetat för att stärka skogsägarens roll och tillvarata dennes drivkrafter när områden med höga naturvärden ska skyddas. Det arbetssätt

som tidigare funnits och som tillämpas idag där myndigheterna mot skogsägarens vilja tar ifrån denna rådigheten över mark som brukats och vårdats under lång tid, i många fall i många generationer, skapat oro, mistro mot myndigheterna och minskar incitament till att utveckla skog med höga naturvärden.

Vi har med anledning av detta arbetat fram en modell för hur vi önskar att myndigheterna ska arbeta med formellt skydd av skog där skogsägarens intressen tillvaratas och frivilligheten ligger till grund.

Modell för frivillighet som grund vid formellt skydd av skog

Analysera befintliga skyddade områden

För att ha ett bra underlag för myndigheternas fortsatta arbete behövs en nationell översyn av befintliga skyddade skogsområden. Detta för att kartlägga vad som redan finns skyddat genom olika skyddsformer i olika delar av landet. I detta ligger även en översyn av de områden som finns på väntelistor och påbörjade ärenden.

Vi ser även ett behov av en översyn av skyddade

Identifiera och prioritera behov

I det framtida arbetet med skydd av skog är det viktigt att anslagen för skydd av skogen ligger till grund för prioriteringarna. Skogsägare kan inte hindras bruka skog utöver de prioriteringar riksdagen angett i form av budgetanslag. Det kan inte inledas fler ärenden än de budgeterade medlen.

Analysen behöver innefatta vilka naturtyper som har störst behov av skydd samt i vilken omfattning de naturtyperna sedan tidigare är skyddade. Utifrån den analys som genomförts av vad som idag är skyddat bör myndigheterna ta fram en tydlig prioritering av vilka naturtyper och naturvärden som ska skyddas och avsätta medel utifrån anslagen utifrån denna prioriteringsordning.

Det behövs tydliga kriterier för vad som behöver skyddas så att myndigheterna kan arbeta med skydd av skog på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt. I detta arbete bör även en översyn göras av vilka skyddsformer som är lämpliga för

Utlys behov

Det är välkommet att myndigheterna tydliggör vilka naturtyper det finns behov av för ytterligare skydd i aktuellt område för att informera och stimulera skogsägare att inkomma med förslag. Utlysningarna bör vara tydligt specificerade med lättförståelig information. Gärna med bilder och referensobjekt som skogsägarna kan jämföra sin fastighet med. Valet av kanaler för kommunika-

områden där de naturvärden som låg till grund för skyddet försvunnit eller försvagats. Detta för att ta lärdom för att framtida skydd ska bli mer ändamålsenliga. Många naturvärden går att kombinera med och till och med främjas av visst brukande där alternativa skyddsformer vore mer ändamålsenliga.

de prioriterade naturtyperna och naturvärdena. I de fall där skyddet kan kombineras med fortsatt brukande ska detta vara tydligt. Eftersom grunden för formellt skydd av skog ska vara på frivillig grund så ska tankesättet att skyddet ska innebära så små inskränkningar i ägande- och brukanderätt genomsyra valet av skyddsformer. Ytterligare nya mer flexibla skyddsformer behöver tillskapas även för större områden.

I de fall där myndigheterna anser att frivilligheten får frångås, i fall där naturvärdena anses vara exceptionella eller om behov av skydd för att leva upp till internationella åtaganden finns, ska tydliga nationella riktlinjer arbetas fram så att det inte är upp till enskilda tjänstepersoners subjektiva bedömningar. Dessa riktlinjer ska utgå från vad som anses vara av nationellt intresse att skydda och räknas som exceptionellt kopplat till de medel för skydd av skog som finns.

tion av utlysningarna ser vi också en viktig aspekt. Samarbeten med branschaktörer inom skogsbruket, såsom LRF och Skogsägarföreningarna, som har god kontakt med markägare är värdefull för att nå skogsägare.

Områden med höga naturvärden som markägaren föreslår och inte omfattas av utlysningen ska beaktas.

Markägare föreslår objekt → Myndigheten tar initiativ

För att stimulera skogsägare att ta initiativ till skydd av skog ska markägarinitiativ alltid prioriteras om de håller rätt kvalitet utifrån uppsatta kriterier. Områden som idag inte uppfyller kriterier men bedöms kunna utveckla naturvärden ska beaktas. Det sänder fel signaler om skogsägarnas egna initiativ inte prioriteras. I de fall skogsägare föreslår områden med naturvärden som inte är prioriterade utifrån de nationella riktlinjerna och uppsatta kriterier ska dessa avföras och ej registreras.

Vi ser även ett behov att det görs en översyn av påbörjade ärenden och väntelistor för att utifrån uppsatta kriterier sortera bort områden som inte håller de naturvärden som prioriteras.

Ett flertal mindre områden kan bli aktuella för skydd i enlighet med skogsägares önskemål. Många markägare har små områden på sin fastighet med mycket höga naturvärden, dessa områden bedöms sällan av myndigheterna vara tillräckligt stora, eller värdefulla nog, för att omfattas av formellt skydd, samtidigt är det offentliga och marknadsaktörerna överens om att denna typ av områden inte bör avverkas. Situationen skapar stor frustration hos enskilda markägare och undergräver förtroendet för gällande naturvårdsmodell. En ny typ av ”mikroskydd” som skulle kunna omfatta mindre områden, exempelvis upp till 5 hektar, men utan nedre storleksgräns. Givet att förslaget bygger på frihet, samt områdenas storlek skulle samtidigt kunna arbeta med en enklare och mer schabloniserad modell för handläggning och värdering av området.

Av myndigheten utpekade nyckelbiotoper kommer sannolikt behöva beaktas i särskild ordning. Om myndigheten utpekat områden som nyckelbiotop för att de har höga naturvärden men inte anser dem prioriterade för formellt skydd bör det ifrågasättas om de håller tillräcklig kvalitet för att klassas som nyckelbiotop.

I de fall en utlysning genomförts och skogsägare inte föreslagit områden med rätt naturtyp/naturvärden bör först en översyn av utlysningen göras för att se om den går att förtydliga eller använda andra kanaler för att få resultat. Om myndigheten ser behov av det utifrån brist på initiativ eller för att skapa större områden i anslutning till skyddade områden får myndigheten ta initiativ till skydd. En översyn av hur och av vem på myndigheten som ska sköta kontakten med skogsägarna.

När myndigheten tar initiativ har markägaren alltid rätt att säga nej. Inget ärende bör öppnas innan skogsägaren gett sitt godkännande. Kontakten ska istället ske genom rådgivning.

Överenskommelse

När ett område ska skyddas är det viktigt att skogsägarens drivkrafter tas till vara när val av skyddsform och föreskrifter tas fram. Finns möjlighet till ett fortsatt anpassat brukande ska det prioriteras. Överväganden om ersättningsmodell och eventuella tidsbegränsningar ska vägas in.

LRF är en intresse- och företagarorganisation för människor och företag inom det gröna näringslivet.

LRF har cirka 140 000 medlemmar, varav en stor andel äger och brukar skog.

LRF Skogsägarna ansvarar för skoglig näringspolitik i LRF samt är branschorganisation för skogsägarföreningarna Södra, Mellanskog och Norra skog med tillsammans cirka 110 000 skogsägande medlemmar.

SKOGSÄGARNA

Rapporten i samarbete med:

